

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 236-10-49
E-mail: ministry@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Від _____ № _____

На № _____ від _____

*04-31/9-4043(166505)
02.09.2013*

Верховна Рада України

Комітет з питань людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Про підготовку матеріалів до парламентських слухань

На виконання резолюції Секретаріату Кабінету Міністрів України від 11 червня 2013 р. № 23576/1/1-13 до листа Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин від 7 червня 2013 р. № 04-31/9-590 (145404) щодо проведення парламентських слухань на тему: "Українська трудова міграція: стан, проблеми та шляхи їх вирішення" повідомляємо.

Участь у парламентських слуханнях візьмуть: Жебровський Борис Михайлович - заступник Міністра, Перетяцько Петро Іванович – заступник начальника управління міжнародного співробітництва – начальник відділу міжнародних договорів, Божинський Володимир Святославович – головний спеціаліст юридичного департаменту, Іванова Людмила Василівна – директор Міжнародної української школи Міністерства освіти і науки.

Додаток: інформація в рамках підготовки до парламентських слухань на 6 арк.

Заступник Міністра – керівник апарату

О. С. Дніпров

Глоба М. К.
481 32 79

М2 МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
№1/10-2357 від 25.06.2013

арк. 1

166505

Інформація

в рамках підготовки до парламентських слухань на тему: "Українська трудова міграція: стан, проблеми та шляхи їх вирішення" згідно з переліком питань

1. За якими критеріями визначається статус українського культурно-освітнього центру за кордоном? Яка підтримка надається таким центрам?

Організація роботи культурно – інформаційних центрів та їх відкриття здійснюється відповідно до Указу Президента України від 20 лютого 2006 року № 142/2006 "Про культурно – інформаційні центри у складі закордонних дипломатичних установ України. Матеріально-технічне забезпечення роботи центру здійснює Міністерство закордонних справ відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

2. Яка робота проводиться з метою формування та поширення програм викладання українознавчих предметів в українських культурно-освітніх центрах за кордоном? Наведіть статистичні дані в розрізі по конкретних країнах за такими питаннями: скільки таких програм створено? В скількох центрах відбувається їх викладання? Скільки дітей охоплено таким навчанням?

З метою формування та поширення програм викладання українознавчих предметів вперше в Україні у м. Києві рішенням Уряду створено «Міжнародну українську школу», засновником якої є Міністерство освіти і науки (розпорядження КМУ від 7 березня 2007 р. № 91-р «Про утворення загальноосвітнього навчального закладу «Міжнародна українська школа» для громадян України, які проживають за кордоном»).

Міжнародна українська школа (далі – МУШ) є вагомим досягненням розвитку української освіти за кордоном. Відповідно до свого головного завдання – реалізації державної політики у сфері української освіти за кордоном МУШ виконує загальнодержавні функції, координуючи напрям українського шкільництва за кордоном, зокрема закордонні українські навчальні заклади.

Головною метою МУШ є забезпечення реалізації конституційного права на освіту громадян України, батьки яких тимчасово перебувають за кордоном.

Щорічно 1 жовтня Міжнародна українська школа розпочинає навчальний рік.

Форма навчання в школі – екстернат з використання технологій дистанційного навчання.

Станом на 01.01.2013 року до школи зараховано 2618 учнів.

Упродовж п'яти років роботи школи визначилось дві категорії екстернів:

- екстерни, які готуються до атестації, під керівництвом вчителів та методистів Міжнародної української школи і навчаються за індивідуальними навчальними планами - дистанційно (440 учнів – 17%). Дану категорію учнів, здебільшого представляють діти дипломатичних працівників України за кордоном. Сьогодні це учні, які в 65 країнах світу здобувають дві освіти – українську та освіту країни перебування.

Дистанційні курси для учнів 5-11 класів дали можливість не лише екстернам і їм учням закордонних українських навчальних закладів здобувати освіту. Відповідно до нових навчальних програм настав час поновити дистанційні курси та створити курси для учнів початкової школи, які вже п'ять років працюють, в так званому, «ручному» режимі.

Друга, найбільша категорія, це - учні-екстерни, які проходять підготовку до атестації у складі закордонних українських навчальних закладів (83 %). Такі заклади/центри, як правило, фінансуються за кошти громад, батьків. Дану категорію учнів здебільшого представляють діти трудових мігрантів.

Упродовж п'яти років роботи школи визначилося два типи шкіл, які співпрацюють з МУШ. Це - навчальні заклади, які взяли на себе відповідальність готувати учнів до атестації з метою отримання державного документу про освіту України і школи-партнери, які зберігають мову, традиції, культуру і співпрацюють з МУШ в полі методичному, науковому, культурному; беруть участь у спільних заходах, інформують про свою діяльність, діляться досвідом.

Станом на 01.01.2013 р. МУШ співпрацює з 37 закордонними українськими навчальними закладами/центрами 10 країн світу (Чехія, Іспанія, Португалія, Туреччина, Франція, Греція, Італія, Бельгія, Австрія, Придністров'я) та десятками школами - партнерами. Головна функція Міжнародної української школи – координаційна.

За п'ять років свого існування Міжнародна українська школа провела атестацію 8025 учнів, видано 649 атестатів про повну загальну середню освіту та 901 свідоцтво про базову загальну середню освіту.

Створилася мережа українських шкіл зарубіжжя. Серед них:

- 4 - школи п'ятиденної форми навчання в країнах Португалія, Чехія, Туреччина, Греція,
- 15 - суботніх шкіл, де вивчаються всі загальноосвітні предмети,
- 16 – суботніх, де вивчаються українознавчі предмети та математика, а решта - викладаються факультативно,
- 2 - суботні, де вивчаються лише українознавчі предмети, інші предмети учні вивчають самостійно.

Практично кожний український навчальний заклад зарубіжжя створений при громадських організаціях, які виступають їх засновниками, і є юридичним підґрунтям існування шкіл/центрів на території країни

перебування. З 37 шкіл, з якими веде співпрацю Міжнародна українська школа, більшість має саме такий спосіб організації своєї діяльності.

Семестрове/річне оцінювання та державна підсумкова атестація учнів ЗУНЗ проходить на території країн тимчасового перебування громадян України, що дає можливість дітям трудових мігрантів реально отримувати українську освіту. Оцінювання знань учнів закордонних українських навчальних закладів та їх державну підсумкову атестацію проводять спільні комісії вчителів МУШ та вчителів українських шкіл зарубіжжя. Усвідомлюючи відповідальність щодо об'єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів закордонних українських навчальних закладів до складу комісій щорічно, окрім вчителів МУШ, залучаються вчителі київських шкіл, ліцеїв, гімназій, викладачі інституту підвищення кваліфікації педагогічних працівників, працівники Міністерства.

Методичний супровід викладання предметів в українських школах зарубіжжя забезпечує 16 вчителів-методистів та 9 вчителів-методистів МУШ, які працюють за сумісництвом. Всього 25 педагогічних працівників опікується 2618 учнями. Серед вчителів-методистів: кандидат наук, аспіранти, автори підручників, вчителі вищої категорії. Практично всі педагоги-практики в галузі дистанційного та індивідуального навчання.

Організацію навчально-виховного процесу в закордонних українських навчальних закладах забезпечують біля 300 вчителів, здебільшого з вищою педагогічною освітою України, але з великою перервою у викладанні.

Вчителі можуть проходити підвищення кваліфікації дистанційно і щоденно отримувати методичну допомогу методистів МУШ з кожного предмету. З метою підвищення кваліфікації та організованого проведення навчально-виховного процесу в закладах щорічно проводяться серпневі наради директорів та вчителів шкіл. Важливим результатом співпраці закордонних українських шкіл та МУШ став і міжнародний семінар для вчителів та представників громадських організацій Іспанії, який став першою ластівкою курсів підвищення кваліфікації вчителів на території країни їх перебування.

Важливим напрямком діяльності МУШ є здійснення інформаційно-методичного забезпечення. На допомогу школам в організації навчально-виховного процесу учнів закордонних українських навчальних закладів працює сайт МУШ, зокрема, методична та виховна сторінки. Окрім того, відбувається адресна розсилка матеріалів для організованого та змістовного проведення навчальних та виховних заходів. Але відповідальність за проведення заходів залишається за педагогічними колективами шкіл.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності МУШ є патріотичне виховання. Кожна українська школа за кордоном є острівцем збереження рідної мови, культури, традицій своєї держави на території країни тимчасового перебування. Заходи, проведені школами Португалії, Іспанії, Франції вийшли далеко вже за межі шкільних свят. Фестивалі, концерти проведені на майданчиках іноземних країн не залишили байдужими жодного, хто відчув красу українського слова, пісні, таночку. Традиційними святами в

школах, які збирають батьків, учнів, вчителів і всіх небайдужих до української нації стали Перші дзвоники, Дні української писемності, Різдвяні свята, Шевченківські дні, День матері, випускні, тематичні і виховні години. Пишаємося кожною школою, яка гідно несе честь української школи за кордоном, проводить велику роботу як з учнями, так і з їх родинами.

З метою інформування кожної родини про національні та державні свята України, видатні пам'ятники архітектури та видатних українців, для ознайомлення учнів та їх батьків з життям українців за кордоном, зокрема в тих країнах де є наші школи, МУШ видала "Щоденник учня української суботньої школи", де розмістила цю інформацію. Метою було подати інформацію в кожную українську родину, яка за кордоном обрала для своєї дитини українську школу.

Міжнародна українська школа постійно підтримується Міністерством освіти і науки. Так для учнів МУШ :

- з 2010 року за Правилами вступу до вищих навчальних закладів України передбачено вступ до українських ВНЗ за внутрішніми екзаменами, а це дало можливість більшій кількості випускників МУШ, встигнути скористатися правом вступу до ВНЗ України.

- з 2011 року відповідно до листа Міністерства учням закордонних українських навчальних закладів зараховуються навчальні досягнення з іноземної мови.

Також, українським школам зарубіжжя було запропоновано, за результатами міжнародних досліджень, зараховувати результати навчальних досягнень з природничих дисциплін шкіл краї перебування, зокрема математики, фізики, хімії, біології, географії учням 5-9 класів, з метою зменшення навчального навантаження. Але дана пропозиція не була підтримана школами з різних причин.

Необхідною умовою діяльності МУШ є співпраця. Міжнародна українська школа відчувала і відчуває постійну підтримку Міністерства закордонних справ України. Практично при кожному Посольстві України за кордоном створені координаційні Ради, які дають можливість демократичними шляхами вирішувати питання українських громад та шкіл за кордоном. МЗС України та дипломатичні установи сприяють роботі державних атестаційних комісій МУШ, беруть участь у проведенні виховних заходів, надають допомогу у відкритті віз, по можливості, забезпечують поселення в приміщеннях дипломатичних установ та трансфер під час проведення атестації учнів за кордоном.

3. Що робиться в напрямку підвищення кваліфікації викладачів культурно-освітніх центрів за кордоном? Наведіть статистичні дані в розрізі по країнах.

До Міністерства не надходили звернення щодо організації підвищення кваліфікації викладачів культурно-освітніх центрів за кордоном.

4. Що робиться в напрямку запровадження іноземними школами української мови як іноземної в країнах масового перебування українських трудових мігрантів?

У разі надходження пропозицій від українських громадських організацій Міністерство готове долучитися до вивчення питання щодо запровадження іноземними школами української мови як іноземної в країнах масового перебування українських трудових мігрантів

5. Які заходи та програми передбачені щодо роботи з дітьми трудових мігрантів, що перебувають на території України?

Заходи та програми, що стосуються соціального захисту дітей трудових мігрантів, належить до компетенції міністерства соціальної політики. Право на освіту дітей трудових мігрантів забезпечується відповідно до статті 53 Конституції.

Начальник управління
міжнародного співробітництва

А. Д. Божков